

OLWEUS
INTERNATIONAL

OLWEUS PROGRAMOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMO SISTEMA (OPKUS)

Prienuų r.

Stakliškių Gimnazijoje

2015-2016 metais

Olweus programos kokybės užtikrinimo sistema (OPKUS) yra vadybos priemonė, kurios tikslas apsaugoti Olweus patyčių prevencijos programos (OPPP) nuostatas ir užtikrinti programoje taikomų priemonių tęstinumą.

Sėkmingai integravus OPKUS į visą mokyklos veiklą, ji ne tik tampa veiksminga patyčių prevencijos priemone, bet ir prisideda prie teigiamo gimnazijos įvaizdžio kūrimo bendruomenėje.

Olweus programos kokybės užtikrinimo sistemos (OPKUS) diegimas Stakliškių gimnazijoje

Olweus standartas

- Olweus programos standartas apima **dvylika priemonių**, kurias turi įgyvendinti sertifikavimo (įvertinimo) siekianti mokykla. Dvylika priemonių sudaro OPPP esmę ir vadovavimasis visomis jomis užtikrina sėkmingą OPPP veikimą.

Kokybės planas

- Kiekvienais mokslo metais mokykla privalo paruošti patyčių prevencijos kokybės planą.
- Stakliškių gimnazijos OPKUS planas yra patalpintas mokyklos svetainėje OPKUS rubrikoje.

OP kokybės planas atsako į šiuos klausimus:

- Kaip konkrečiai mokykla laikosi Olweus programos standarto reikalavimų? Ką reikia padaryti? Kaip tai daroma? Kas ką daro ir kada?

Mokykla taip pat suformuluoja konkrečius kokybės siekius, parodančius, kas mokyklai yra svarbiausia.

Mokyklos siekiai gali būti aukštesni nei Olweus standarto reikalavimai, tačiau negali būti žemesni.

Vidaus kokybės užtikrinimas

Pagrindiniai vidaus kokybės užtikrinimo dokumentai yra atmintinės, formos/žurnalai, nukrypimų šalinimo formos, patyčių registravimo žurnalas ir procedūrų, kurios yra naudojamos patyčių bei įtarimų apie galimas patyčias atvejais, aprašymai (P1).

Šiuos dokumentus mokyklos darbuotojai turi reguliariai nagrinėti bei jais remtis rengdami ataskaitas.

Tie patys dokumentai yra itin svarbūs atliekant išorinį kokybės auditą arba kitais atvejais, kai mokykla nori parodyti, jog joje atliekamas patyčių prevencijos darbas yra aukštos kokybės.

Kokybės auditas

- Kas dvejus metus reikia atlikti išorinį auditą, t.y. įvertinti OPKUS, stengiantis nustatyti, **ar kokybės užtikrinimo priemonės ir praktika atitinka Olweus standarto ir mokyklos kokybės plano reikalavimus.**
- Praėjus vieneriems metams po kokybės audito, mokykloje įvyksta palaikomasis susitikimas, kurio metu išorės auditorius pasidalina savo patyrimu ir išmanymu, teikia pastabas ir siūlymus.
- Šio susitikimo tikslas – padėti mokyklai įvertinti OPKUS ir OPPP būklę.

Sertifikavimas (įvertinimas)

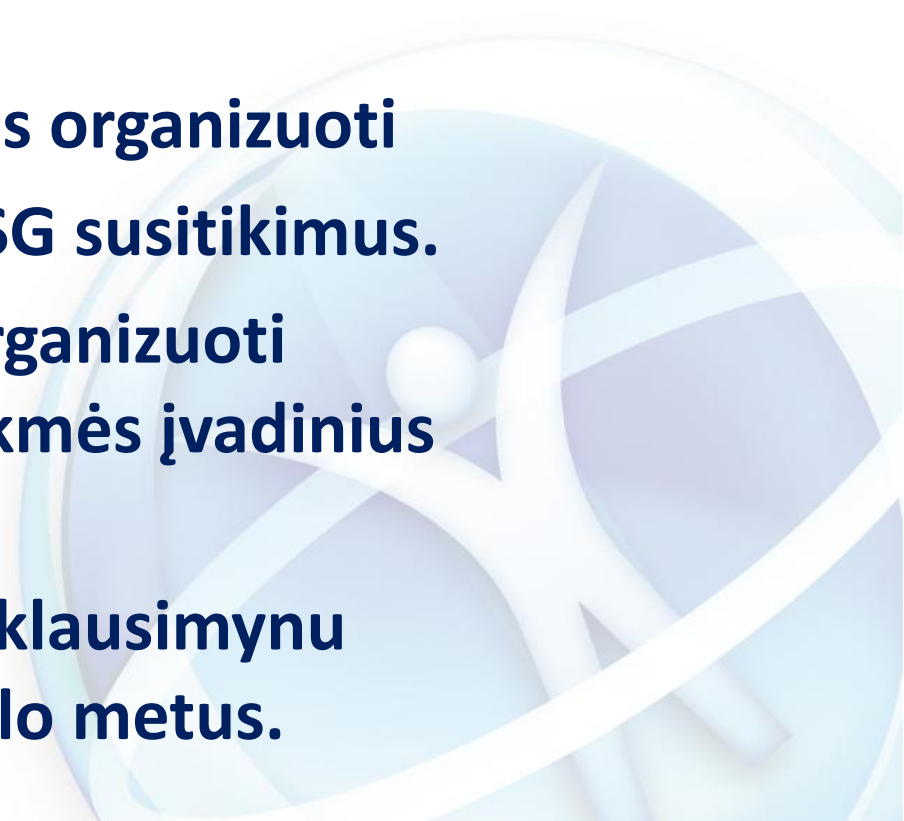
- Atitinkama OPKUS audito išvada yra pagrindas išduoti Olweus mokyklos pažymėjimą mokyklai. Šią išvadą teikia išorės auditorius. Jei kokybės užtikrinimo priemonės ir taikoma praktika atitinka Olweus standarto ir mokyklos kokybės plano reikalavimus, mokykla gauna pažymėjimą dvejiems metams. Jei audito metu nustatomi nukrypimai, mokykla gauna nurodymus, kaip juos pašalinti. Jei nukrypimai nėra rimti ar sisteminiai, pašalinusi nukrypimus mokykla gali gauti pažymėjimą ir tokiu būdu tapti Olweus vardo mokykla.

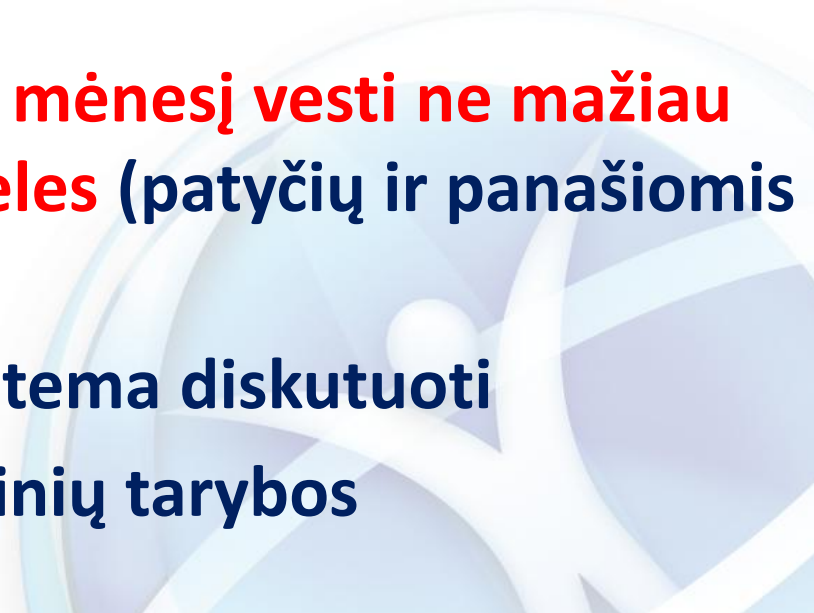

Olweus programos standartas

PRIVALOMA:

1. **Du kartus** per metus organizuoti viso personalo susirinkimus, apžvelgti ir aptarti pagrindines mokykloje jau įgyvendintas ir ateičiai numatytas patyčių prevencijos priemones.
 2. Per vienerius mokslo metus organizuoti **ne mažiau nei penkis** visų MSG susitikimus.
 3. Naujiems darbuotojams organizuoti **mažiausiai vienos dienos** trukmės įvadininius OPPP mokymo kursus.
 4. Mokinių apklausą Olweus klausimynu vykdyti **vieną kartą** per mokslo metus.
-

5. Budėjimo per pertraukas planą peržiūrėti, kritiškai įvertinti ir, **esant reikalui, koreguoti bent vieną kartą per mokslo metus.**
 6. Visiems darbuotojams **aktyviai ir nuosekliai taikyti keturias patyčių prevencijos taisykles, skirtas visai mokyklai.**
 7. Klasių vadovams **kiekvieną mėnesį vesti ne mažiau nei dvi Olweus klasės valandėles (patyčių ir panašiomis temomis).**
 8. Kiekvienais metais patyčių tema diskutuoti **ne mažiau nei dviejuose** mokinių tarybos susirinkimuose.
-

9. Patyčių tema turi tapti įprastine pokalbių su mokiniais tema.

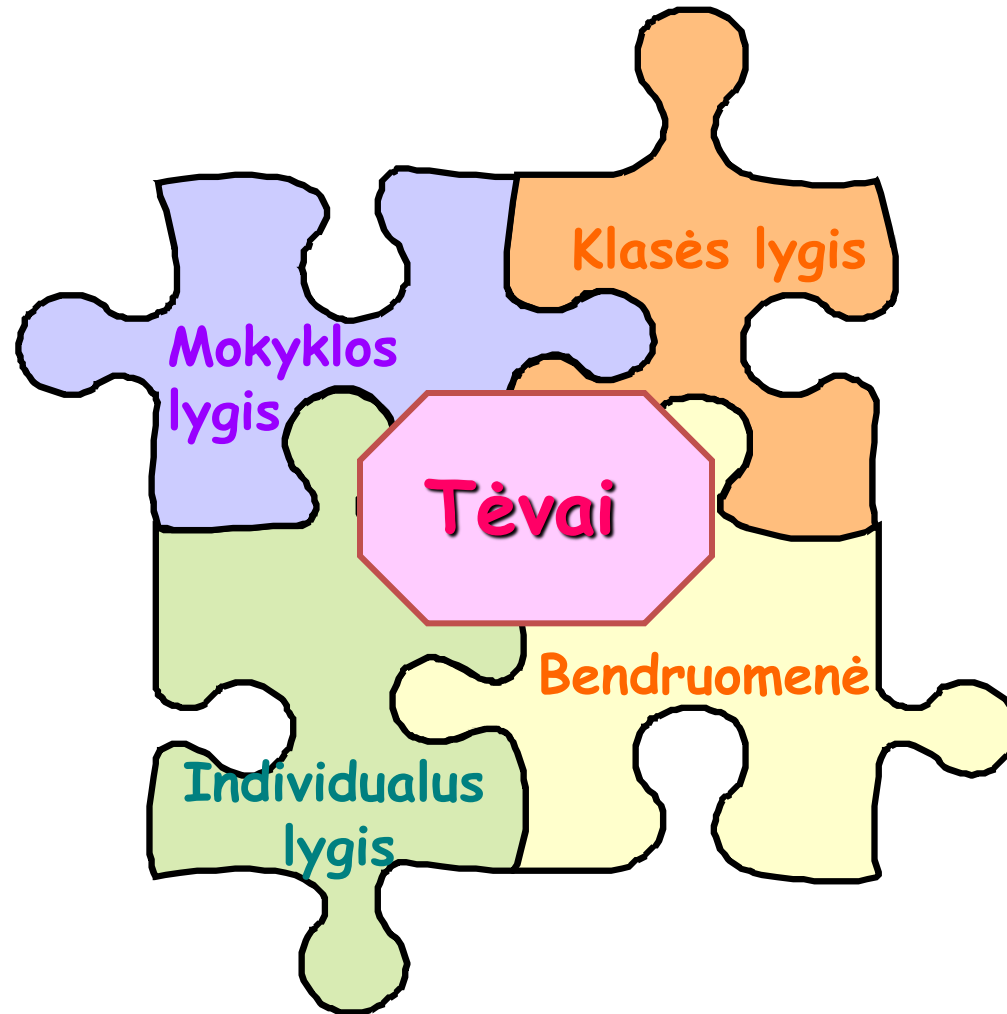
10. Kiekvienais metais išsamiai informuoti tėvus/globėjus apie mokyklos patyčių prevencijos ir problemų sprendimo darbą **bent viename klasės tėvų susirinkime bei bendruose tėvų ir mokytojų susitikimuose.**

11. Visiems darbuotojams **susipažinti ir sugebėti naudotis OPPP procedūromis**, sprendžiant patyčių atvejus.

12. Mokyklos vadovybė turi būti parengus kokybės planą, kuriame nurodoma, kaip ji laikosi OP standarto reikalavimų ir siekia savo tikslų patyčių prevencijos srityje.

- Tikslus galima pasiekti tik tada, kai organizacija, šiuo atveju mokykla ir jos vadovai bei darbuotojai, griežtai laikosi OP kokybės sistemos reikalavimų.
- Mokyklos vadovybės vaidmuo yra inicijuoti, motyvuoti ir padėti įgyvendinti bei užtikrinti sistemos tęstinumą, tuo tarpu darbuotojai vaidina esminį vaidmenį, atliekant kasdieninius veiksmus.

Olweus programos komponentai

Faktinių arba įtariamų patyčių atvejų sprendimo procedūra P1

Kai įtariate patyčias (1):

Kai įtariate, kad mokinys patiria patyčias, imkitės žemiau išvardintų veiksmų arba tų veiksmų, kurie šiuo atveju labiausiai tinka:

- **Klasės auklėtoja(s) yra atsakinga(s)** už skiriamą dėmesį (mokinių, kurie gali patirti patyčias ir potencialių skriaudėjų stebėjimą) tiems mokiniams, iš kurių galimai yra tyčiojamasi, kurie yra įvardinti kaip besityčiojantys arba įtariamai tyčiojimusi. Stebėjimas vykdomas mokyklos kieme, klasėse ir kitose svarbiose vietose.
- **Stebėjimo rezultatai yra įforminami dokumentais**, užpildant formą, patyčių registravimo žurnalą bei pateikiami klasės auklėtojui pasibaigus stebėjimo laikotarpiui arba klasės auklėtojui pareikalavus. Svarbu, kad visi mokyklos darbuotojai parodytų norą dalyvauti stebėjime. Kai kuriais atvejais gali tekti paprašyti visus mokytojus ir visą personalą atidžiai stebėti mokinius, galimai dalyvaujančius patyčiose.

Kai įtariate patyčias (2):

- Klasės auklėtojas **patikrina patyčių stebėjimo (budėjimo) žurnalą**, kad įsitikintų, ar yra ankstesnių įrašų apie mokinio dalyvavimą patyčiose.
- Klasės auklėtojas **pasiteirauja savo kolegų**, ar jie yra pastebėję kažką ypatingo, ir **prašo įdėmiau stebėti įtariamą patyčiomis mokinį**.
- Klasės auklėtojas **susisiekiama su patyčias patyrusio mokinio tėvais** arba teisėtais globėjais, norėdamas gauti daugiau informacijos.
- Klasės auklėtojas Olweus klasės valandėlės metu kalba mokinių geros ir saugios savijautos temomis, paprašo mokinius užrašyti, ką jiems reiškia gera savijauta savo klasėje.
- **Klasės auklėtojas praveda (inicijuoja) trumpus pokalbius su mokiniais, susijusiais su patyčiomis.**

Kai įtariate patyčias (3):

- Atskirais atvejais **galima paprašyti mokinį ar mokinius**, kurie teigia, kad jis/ji patiria patyčias, **aprašyti tokius atvejus nedelsiant**, kad, praėjus ilgesniam laikui, būtų galima geriau prisiminti svarbią informaciją, susijusią su patyčių atveju.
- Jei, atlikus tokį tyrimą, klasės auklėtojas vis dar abejoja, ar yra tyčiojamasi, mokykla privalo kreiptis į pedagoginę psichologinę tarnybą arba į mokyklos Olweus programos instruktorių, kad priimtų sprendimą dėl tolimesnių veiksmų.

Atlikus šiuos veiksmus, reikia pateikti išvadą, ar tai buvo patyčios, ar ne.

Jei išvadoje teigiama, kad tai ne patyčios, tyrimą reikia nutraukti ir atsiprašyti įtariamų mokinių.

Jei išvadoje teigiama, kad tai buvo patyčios arba jei mokykla turi rimtų, su aplinkybėmis susijusių įrodymų, ir nori pateikti juos įtariamam mokiniui, reikia imtis žemiau išdėstytų veiksmų.

B. Patyčių atvejai

Kai nėra abejonių, kad vyksta patyčios, reikia vadovautis šia procedūra:

1. Nedelsdami sustabdykite patyčias

- **Suaugusieji privalo nedelsdami vykdyti intervenciją ir sustabdyti patyčias.** Rimtais atvejais, esant sužeidimui ar iškilus pavojui sveikatai bei gyvybei, mokyklos direktorius privalo nedelsiant reaguoti.
- **Intervenciją vykdančys suaugusieji privalo pasakyti besityčiojančiajam, ką jie matė ir ką sužinojo.** Šiuo momentu negalima leisti į diskusijas su kaltininku.
- **Įvertinkite situaciją.** Apsaugokite patyčias patyrusį mokinį. Iš įvykio vietos išveskite patyčias patyrusį mokinį arba kaltininką/us ir nuveskite į tinkamą patalpą. Gali prireikti užtikrinti apsaugą patyčias patyrusiam mokiniui nuo galimo keršto, svarbu po incidento nepaliekėti jo/s vieno/s.

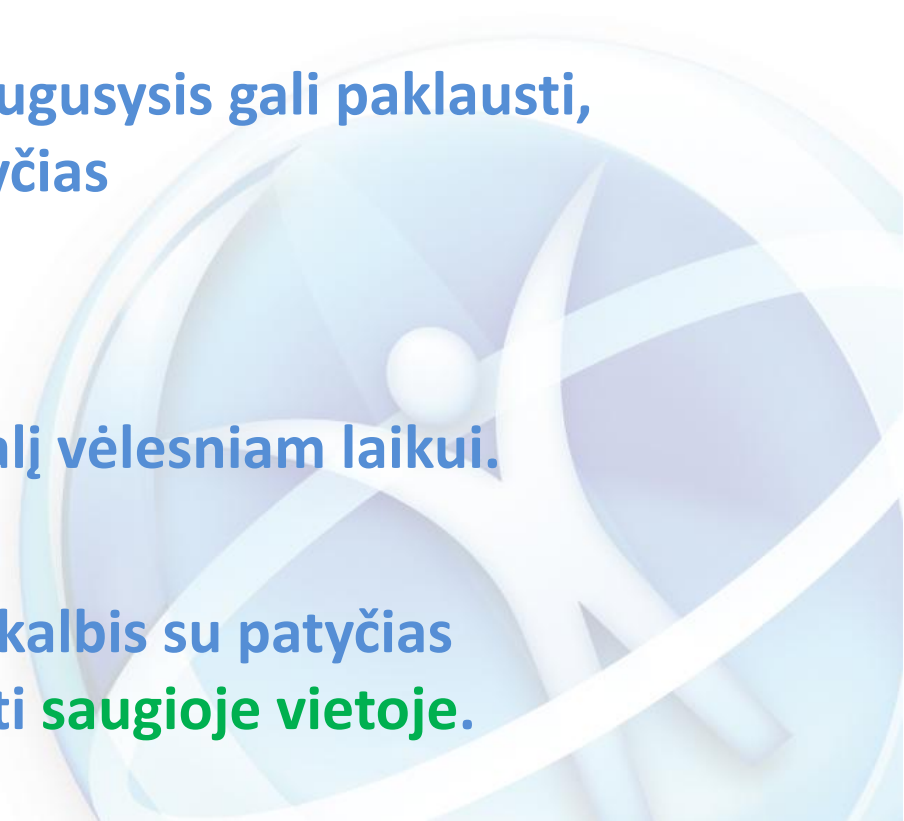
2. Trumpai pasikalbėkite su mokiniais, dalyvavusiais patyčiose (1):

Pasikalbėkite su patyčias patyrusiu mokiniu:

- **Klasės auklėtojas** arba kitas suaugęs asmuo, su kuriuo mokinys jaučiasi saugus, įvykus patyčioms kaip galima greičiau **susisiekiama su mokiniu ir paaiškina jam/jai, kokių veiksmų bus imtasi toliau.**
- Jei mokinys yra pasiruošęs, suaugusysis gali paklausti, ar ji/s nori papasakoti apie patyčias ir apie tuos, kurie tyčiojosi.

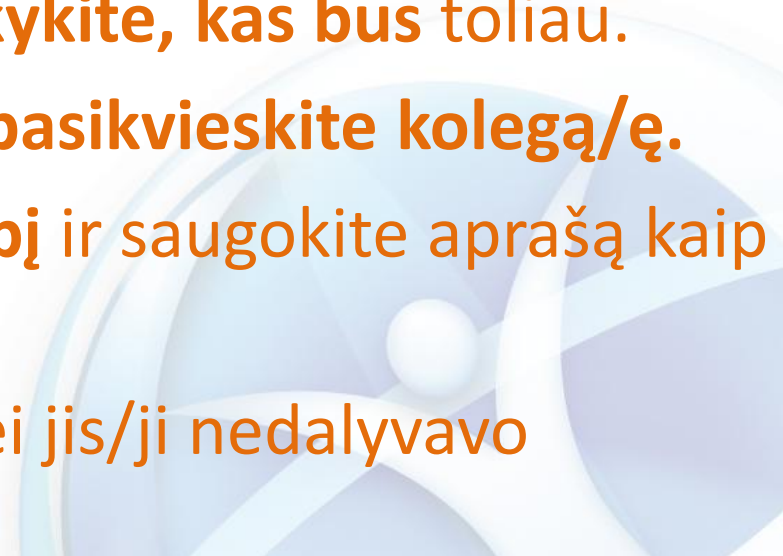
Gali tekti atidėti šią pokalbio dalį vėlesniam laikui.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad pokalbis su patyčias patyrusiu mokiniu turi vykti **saugioje vietoje.**

2. Trumpai pasikalbėkite su mokiniais, dalyvavusiais patyčiose (2):

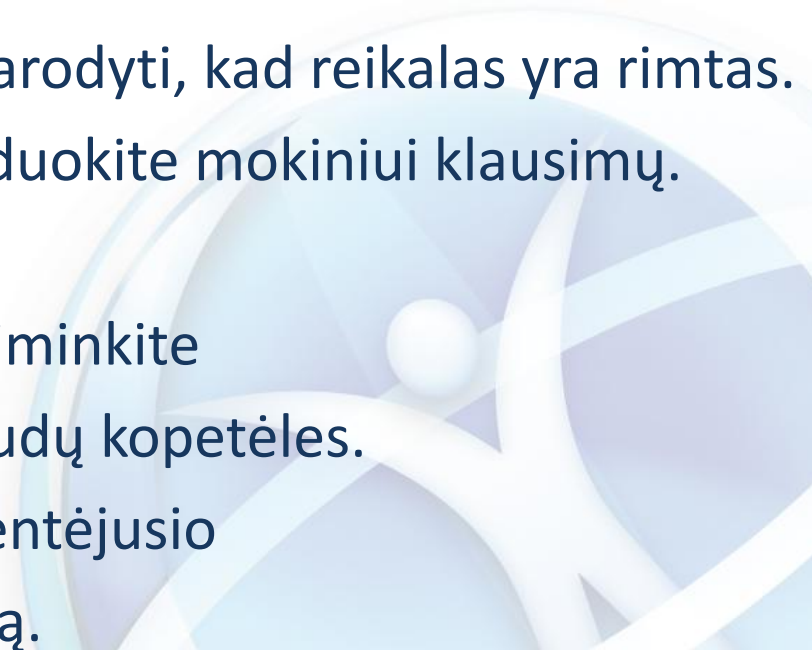
Rimtas pokalbis su tuo/tais, kurie tyčiojasi:

- Jei patyčiose dalyvauja keli mokiniai, **kalbėkite su kiekvienu atskirai ir pasakykite, kas bus toliau.**
 - Šio pokalbio metu **visada pasikvieskite kolegą/ę.**
 - **Trumpai aprašykite pokalbį** ir saugokite aprašą kaip konfidencialią medžiagą.
 - **Informuokite auklėtoją, jei jis/ji nedalyvavo pokalbyje.**
-

2. Trumpai pasikalbėkite su mokiniais, dalyvavusiais patyčiose (3):

Pagrindiniai dalykai pokalbio metu:

Forma

- Susiraskite nuošalią/izoliuotą patalpą.
 - Paprašykite visus dalyvius atsisėsti.
 - Suaugusieji privalo kultūringai parodyti, kad reikalas yra rimtas.
 - Pirmajame pokalbio etape neužduokite mokiniui klausimų.
 - Nesikreipkite į mokinį pikta.
 - Nepateikite tuščių grasinimų, priminkite mokyklos drausminimo / nuobaudų kopetėles.
 - Nediskutuokite apie galimą nukentėjusio mokinio indėlį į atvejo sprendimą.
-

2. Trumpai pasikalbėkite su mokiniais, dalyvavusiais patyčiose (4):

Kontekstas:

- Numatykite struktūrą.
- Pateikite dokumentus/aplinkybių parodymus *)
- **Pareikalaukite, kad nesityčiotų.**
- Paaiškinkite pasekmes, jei nesiliaus tyčiotis (remkitės drausminimo / nuobaudų kopetėlėmis).
- Informuokite, kad susisieksite/susisieksite su tėvais ar teisėtais globėjais.
- **Informuokite, kad mokykla pasirūpins patyčias patyrusio mokinio saugumu, taigi bet koks bandymas atsikeršyti bus pastebėtas.**
- Pasakykite, ką mokykla darys toliau.
- Pasitikrinkite, ar mokinys suprato jus.
- Susitarkite dėl kito pokalbio, numatykite vietą, laiką **)

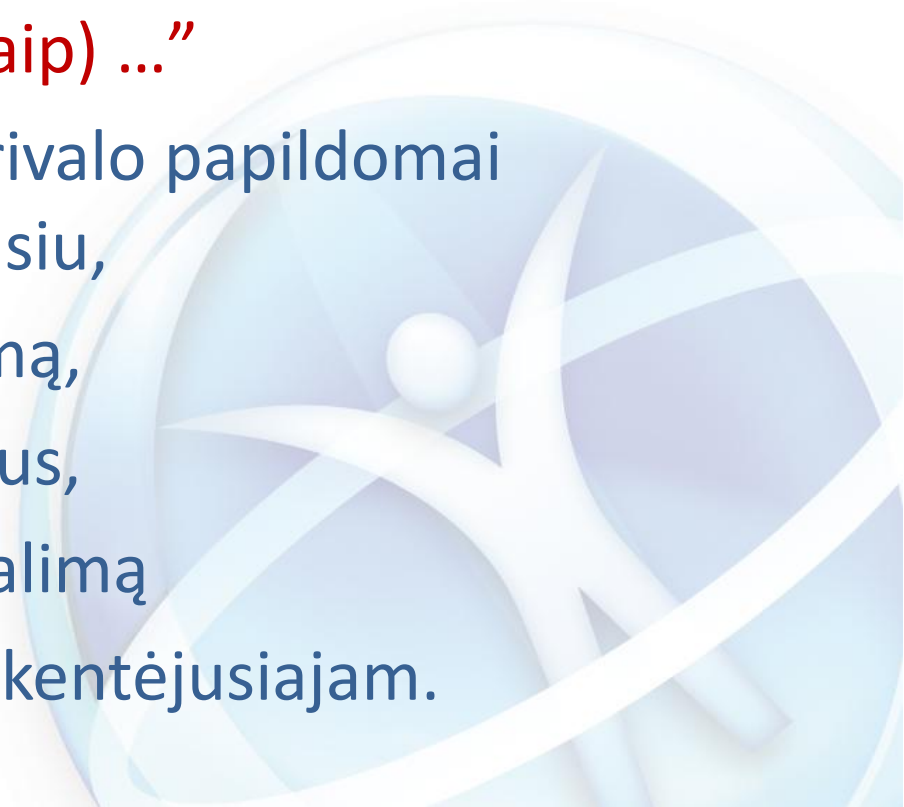
*) Jei įrodymų apie patyčias neužtenka, bet yra pakankamai jas patvirtinančių rimtų ženklų, skatinančių pasikalbėti su mokiniu, kalbėkite taip....(tekstas perkeltas į sekančią skaidrę).

**) Numatykite kelis pokalbius su patyčias patyrusiu mokiniu ir su besityčiojančiu/iais. Kalbėkitės su jais atskirai.

Pokalbių tikslas - užtikrinti, kad patyčios nesikartotų.

***) Jei įrodymų apie patyčias neužtenka, bet yra pakankamai jas patvirtinančių rimtų ženklų, skatinančių pasikalbėti su mokiniu, kalbėkite taip:**

- **„Mes turime rimtų įtarimų, kad tu.....“.**
- Neigimo atveju sakykite: **”Girdžiu, ką sakai, bet mes nesame tikri, kad tai tiesa, todėl mes šiuo reikalu domėsime (paaiškinate kaip) ...”**
- Tokiais atvejais mokykla privalo papildomai pasirūpinti patyčias patyrusiu, užtikrinti stebėjimą ir saugumą, inicijuoti tolimesnius pokalbius, ypatingą dėmesį atkreipti į galimą įtariamąjį mokinio kerštą nukentėjusiajam.

3. Tolimesni veiksmai:

- Organizuokite susitikimus ir su besityčiojančiais, ir su patyčias patiriančiais mokiniais (atskirai) kol įsitikinsite, kad patyčios nevyksta.
- Informuokite kolegas, kad jie galėtų atkreipti dėmesį per pertraukas.
- **Apie smurto atvejus visada privaloma informuoti mokyklos vadovybę.**

4. Sankcijos (nuobaudos, apribojimai):

- Jei patyčios nenutraukiamos, privaloma taikyti sankcijas.
- Mokykla yra paruošusi nuobaudų / drausminimo kopetėles.

Sankcijų pavyzdžių galima rasti Olweus patyčių prevencijos programos vadove mokyklos darbuotojams.

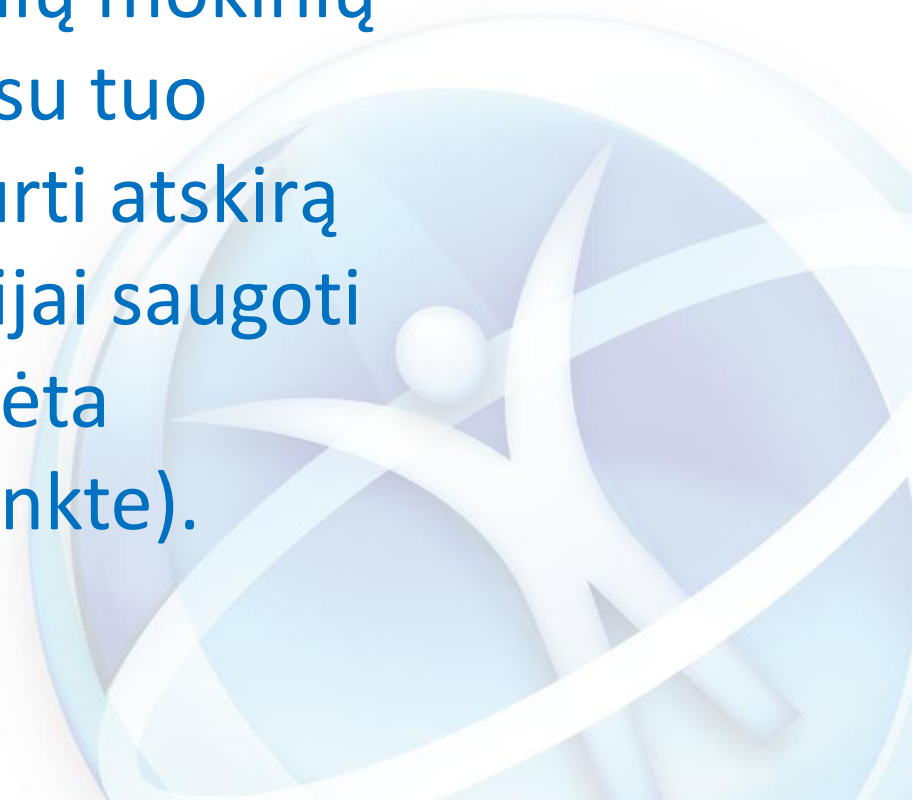
Dokumentai:

- Visas darbas, stabdant patyčias, turi būti įforminamas dokumentais.
- Ataskaitas apie atliktus veiksmus reikia pateikti raštu.

6. Patyčių atvejų įrašų, kuriuose įvardijami mokiniai, laikymas:

- Raštu surinktą informaciją laikyti mokinio byloje.
- Jei įrašuose minimos kelių mokinių pavardės/vardai, susiję su tuo pačiu atveju, reikia sukurti atskirą aplanką tokiai informacijai saugoti (taikytina tvarka, paminėta aukščiau pateiktame punkte).

Šiuo metu akredituotų ir Lietuvoje įgyvendinamų programų sąrašas:

Programos pavadinimas

Socialinių emocinių įgūdžių ugdymo programa „Antras žingsnis“

Ankstyvosios prevencijos programa „Obuolio draugai“

Ankstyvosios prevencijos programa „Zipio draugai“

Tėvų mokymo programa STEP

Vaiko emocijų išraiškos kontrolės (VEIK) ugdymo programa

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa „Gyvai“
„Mentorystė“

Olweus patyčių prevencijos programa

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa „Sniego gniūžtė“

AČIŪ UŽ DĒMESĪ

